

Sygn. akt II Ca 363/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Paweł Hochman
Sędziowie	SSO Dariusz Mizera SSR del. Przemysław Maciejewski (spr.)
Protokolant	st. sekr. sąd. Anna Owczarska

po rozpoznaniu w dniu 20 czerwca 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa P. N.

przeciwko (...) Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 30 marca 2016 roku, sygn. akt I C 541/15

uchyla zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym sentencji w części co do kwoty 1.200 (jeden tysiąc dwieście) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 13 grudnia 2014 roku do dnia zapłaty oraz w punkcie drugim sentencji i w tym zakresie przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Piotrkowie Trybunalskim, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu za instancję odwoławczą.

SSO Paweł Hochman

SSO Dariusz Mizera SSR Przemysław Maciejewski

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt: II Ca 363/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 marca 2016 r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. po rozpoznaniu sprawy z powództwa P. N. przeciwko (...) S.A. (...) z/s w W. o zapłatę:

1. zasądził od pozwanego (...) S.A. (...) z/s w W. na rzecz powoda P. N. kwotę 7.200,- zł z ustawowymi odsetkami od dnia 13 grudnia 2014r r do dnia zapłaty;

2. nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. od pozwanego C. Towarzystwo (...)z/s w W. kwotę 60,00 zł tytułem opłaty od części pozwu;

3. zasądził od pozwanego (...) S.A. (...)z/s w W. na rzecz powoda P. N. kwotę 1 696,85 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego:

Powód P. N. miał zawartą umowę ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków z pozwanym „(...) Towarzystwem (...) S.A. (...)” z siedzibą w W.. Umowa ubezpieczenia obowiązywała strony w okresie od dnia 14 lutego 2013 r. do dnia 13 lutego 2014 r. Suma ubezpieczenia wynosiła 60.000,00 zł.

Jeżeli Ubezpieczony wskutek nieszczęśliwego wypadku doznał częściowego trwałego uszczerbku na zdrowiu:

1) W przypadku umów zawartych na 12 miesięcy dla każdego Ubezpieczonego:

a) w wysokości 1 % - 50 % - pozwany wypłacał taki procent sumy ubezpieczenia w jakim Ubezpieczony doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu,

b) w wysokości 51 % - 99 % - pozwany wypłacał 2 % sumy ubezpieczenia za każdy 1 % trwałego uszczerbku na zdrowiu Ubezpieczonego.

Jeżeli wskutek nieszczęśliwego wypadku Ubezpieczony doznał częściowego trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości mniejszej niż 10 %, świadczenie od pozwanego nie przysługiwało.

W dniu 08 kwietnia 2013 r. powód uległ wypadkowi.

W wyniku urazu kolana lewego z dnia 08 kwietnia 2013 r. powód doznał całkowitego uszkodzenia więzadła krzyżowego przedniego oraz uszkodzenia łąkotki przyśrodkowej w części centralno-tylnej. Dolegliwości bólowe i powysiłkowe uczucie niestabilności kolana lewego skutkują ograniczeniami w życiu codziennym powoda (np. kucanie, zeskakiwanie) oraz w uprawianiu sportów (gra w piłkę, bieganie).

W wyniku urazu odniesionego w dniu 08 kwietnia 2013 r. powód doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 12 % zgodnie z pozycją 156c według Tabeli procentowego trwałego uszczerbku na zdrowiu obowiązującej u pozwanego w dacie zdarzenia.

W wyniku wypadku u powoda doszło do uszkodzenia łąkotki przyśrodkowej (częściowa resekcja) oraz uszkodzenia więzadłowego, w tym pełnego uszkodzenia więzadła krzyżowego przedniego. Pomimo leczenia operacyjnego (rekonstrukcja więzadła krzyżowego przedniego) u powoda stwierdzono objawy średniego stopnia niestabilności złożonej (przyśrodkowej II stopnia i przedniej II/III stopnia). U powoda stwierdzono również osłabienie siły mięśniowej z zanikami mięśniowymi, bez ograniczeń ruchomości kolana lewego.

Ze względu na stwierdzane zaniki mięśniowe i osłabienie siły mięśniowej powód wymaga dalszych ćwiczeń wzmacniających mięsień czworogłowy uda lewego, które może wykonywać samodzielnie.

Powód zgłosił szkodę pozwanemu.

Pismem z dnia 05 listopada 2014 r. (data nadania) pozwany potwierdził otrzymanie zawiadomienia o szkodzie.

Decyzją z dnia 19 listopada 2014 r. pozwany odmówił wypłaty powodowi świadczenia z tytułu NNW za zdarzenie z dnia 08 kwietnia 2013 r.

Mimo odwołania się przez powoda od powyższej decyzji pozwany nie zmienił swojego stanowiska w sprawie.

Sąd Rejonowy zważył, iż powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Podstawę odpowiedzialności strony pozwanej stanowi art. 805 § 1 k.c., zgodnie z treścią którego przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Ponadto, stosownie do treści art. 829 § 1 pkt 2 k.p.c. ubezpieczenie osobowe może w szczególności dotyczyć: przy ubezpieczeniu następstw nieszczęśliwych wypadków - uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia lub śmierci wskutek nieszczęśliwego wypadku.

Umowa ubezpieczenia jest umową odpłatną i wzajemną. Świadczy o tym obowiązek ubezpieczającego do zapłaty na rzecz ubezpieczyciela składki ubezpieczeniowej. Jest ona świadczeniem ponoszonym przez ubezpieczającego na rzecz ubezpieczyciela w zamian za ochronę ubezpieczeniową. Oblicza się ją za cały okres, na który zawarto umowę ubezpieczenia, a jej wysokość określa ubezpieczyciel, pozostawiając ubezpieczającemu decyzję o przystąpieniu do określonego typu ubezpieczenia. Ubezpieczający po zapłaceniu składki oczekuje od kontrahenta wypłaty uzgodnionej kwoty, jeśli zajdzie zdarzenie ubezpieczeniowe rodzące działalność ubezpieczyciela (vide: wyrok SN z dnia 7 lutego 2001 r., sygn. akt V CKN 199/00, LEX nr 524 19).

Suma ubezpieczenia ustalona w umowie stanowi górną granicę odpowiedzialności ubezpieczyciela, choćby wskutek zajścia kilku wypadków w czasie trwania umowy łączna kwota szkód poniesionych przez ubezpieczonego przekraczała sumę ubezpieczenia, chyba że strony umówiły się inaczej [vide: wyrok SN z dnia 20 lipca 1990 r., sygn. akt I CR 45] /90, LEX nr 9034).

Charakterystyczną cechą umowy ubezpieczenia jest jej kazualność, oznaczająca uzależnienie ważności i skuteczności prawnej umowy od ważności causa (podstawy prawnej). Ubezpieczający opłaca składkę w zamian za ochronę ubezpieczeniową, a ubezpieczyciel świadczy w celu zwolnienia się od ciężącego na nim obowiązku - causa solvendi. Świadczenie ubezpieczającego jest bezwarunkowe, zaś po stronie ubezpieczyciela istnieje warunek w postaci zajścia wypadku ubezpieczeniowego.

Świadczeniem zasadniczym ubezpieczyciela jest udzielanie ochrony ubezpieczającemu poprzez ponoszenia ryzyka zajścia wypadku ubezpieczeniowego. Konsekwencją powyższego może być konieczność spełnienia określonych czynności na rzecz ubezpieczonego, poprzez na przykład wypłatę określonej sumy pieniężnej. Zgodnie z uregulowaniami zawartymi w art. 805 § 2 k.c. świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie.

W ocenie Sądu Rejonowego w sprawie bezspornym było, że powód P. N. miał zawartą umowę ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków z pozwanym „(...) Towarzystwem (...)S.A. (...)” z siedzibą w W.. Umowa ubezpieczenia obowiązywała strony w okresie od dnia 14 lutego 2013 r. do dnia 13 lutego 2014 r. Suma ubezpieczenia wynosiła 60.000,00 zł. W przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na okres 12 miesięcy i doznania przez Ubezpieczonego częściowego trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 1 % - 50 % pozwany obowiązany był do wypłaty takiego procentu sumy ubezpieczenia, w jakim Ubezpieczony doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu.

Bezspornym było również, że w dniu 08 kwietnia 2013 r., a więc w czasie trwania w/w umowy ubezpieczenia, powód doznał wypadku. Biegły sądowy z zakresu ortopedii-traumatologii ustalił, że wskutek w/w zdarzenia powód doznał urazu skutkującego trwałym uszczerbkiem na zdrowiu w wysokości 12 % zgodnie z pozycją 156c według Tabeli procentowego trwałego uszczerbku na zdrowiu obowiązującej u pozwanego w dacie zdarzenia.

W ocenie Sądu Rejonowego przedmiotowa opinia biegłego sądowego jest rzetelna, spójna i merytorycznie uzasadniona, nie wymaga żadnego uzupełnienia ani wyjaśnienia. Co znamienne, żadna ze stron postępowania nie zgłosiła jakichkolwiek uwag i zastrzeżeń do tejże opinii.

Mając na uwadze wysokość sumy ubezpieczenia (60.000,00 zł) w przypadku doznania częściowego trwałego uszczerbku na zdrowiu w granicach 1 % - 50 %, pozwany obowiązany był do wypłaty świadczenia w kwocie 600,00 zł za każdy 1 % trwałego uszczerbku na zdrowiu (1 % z 60.000,00 zł; $0,01 \times 60.000,00 \text{ zł} = 600,00 \text{ zł}$).

Wobec powyższego Sąd Rejonowy uznał roszczenie powoda w kwocie 7.200,00 zł za w pełni zasadne ($12 \% \times 600,00 \text{ zł} = 7.200,00 \text{ zł}$).

W konsekwencji Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7.200,00 wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 13 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty. O roszczeniu odsetkowym orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. Uwzględniony został termin 30-dniowy od zgłoszenia szkody ubezpieczycielowi (art. 817 § 1 k.c.).

Sąd Rejonowy zaznaczył przy tym, że nie ma racji pełnomocnik pozwanego twierdząc, że rozszerzenie powództwa zostało dokonane przez pełnomocnika powoda nieskutecznie. Pełnomocnik pozwanego powołał na tę okoliczność uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2016 r. (sygn. akt III CZP 95/15). W pierwszej kolejności należy zauważyć, że orzeczenie Sądu Najwyższego wiąże sąd jedynie w konkretnej sprawie. Ponadto w przedmiotowej uchwale Sąd Najwyższy wyraźnie stwierdził, że „(,,) kwestia sposobu doręczenia pisma procesowego nie ma wpływu na skuteczność czynności objętej doręczeniem, skoro jest to naruszenie przepisów postępowania, które nie wpływa na treść tej czynności i co do zasady nie może mieć wpływu wynik sprawy (...)”. Nie ma więc żadnych podstaw, aby twierdzić, iż rozszerzenie powództwa dokonane przez pełnomocnika powoda nie wywołało skutku prawnego.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c.

Artykuł 98 k.p.c. statuuje jedną z dwóch podstawowych zasad rozstrzygania o kosztach procesu, mianowicie zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, zgodnie z którą strona przegrywająca (merytorycznie albo formalnie i niezależnie od tego czy ponosi winę w prowadzeniu procesu) zobowiązana jest zwrócić swemu przeciwnikowi poniesione przez niego koszty procesu (por. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów SN - zasada prawna z dnia 23.06.1951 r. - C 67/51, OSNC 1951, nr 3, poz. 63; orzeczenie SN z dnia 27.08.1962 r. - II CZ 103/62, OSNC 1963, nr 7-8, poz. 171; postanowienie SN z dnia 10.09.1963 r. I CZ 97/63, OSNC 1964, nr 4, poz. 85).

Powód wygrał sprawę w stu procentach, a więc należy mu się od strony pozwanej zwrot całości kosztów procesu w kwocie 1.696,85 zł (punkt 3 sentencji wyroku). Na kwotę tę składały się: opłata sądowa od pozwu - 300,00 zł, wynagrodzenie pełnomocnika - 1.200,00 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa - 17,00 zł, zaliczka na opinię biegłego - 150,00 zł, brakująca zaliczka na opinię biegłego - 29,85 zł.

W punkcie 2 sentencji wyroku orzeczono na podstawie art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1025), nakazując ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 60,00 zł tytułem opłaty od części pozwu. (w zakresie rozszerzonego powództwa)

Apelację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik pozwanego, zaskarżając go części, tj. w zakresie pkt 1 sentencji - w zakresie w jakim Sąd I Instancji zasądził na rzecz powoda P. N. od pozwanego zadośćuczynienie w kwocie przenoszącej 6.000,00 zł tj. co do kwoty 1.200,00 zł, wraz z ustawowymi odsetkami za okres od dnia 13 grudnia 2014 roku do dnia zapłaty a w konsekwencji powyższego zaskarżył zawarte w pkt 2 i 3 sentencji rozstrzygnięcia w zakresie kosztów postępowania w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. naruszenie prawa procesowego tj. art. 132 § 1 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, że odpis pisma procesowego wniesionego w toku procesu przez profesjonalnego pełnomocnika strony, którym następuje rozszerzenie powództwa, podlega bezpośredniemu doręczeniu pełnomocnikowi strony przeciwnej, a nie za pośrednictwem sądu;

2. naruszenie prawa procesowego tj. art. 321 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i wyrokowanie ponad żądanie strony powodowej - zasądzenie na rzecz powoda od pozwanego zadośćuczynienia w kwocie 7.200,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami w sytuacji, gdy żądanie określone w pozwie z dnia 18 marca 2015 roku wynosiło jedynie 6.000,00 zł, zaś z uwagi na nieprawidłowe wniesienie pisma obejmującego w swej treści rozszerzenie powództwa, nie można przyjąć, by doszło do skutecznego rozszerzenia powództwa

W oparciu o powyższe podstawy apelacyjne wnosił o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie pkt 1 - poprzez zasądzenie na rzecz powoda P. N. kwoty 6.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi od tej kwoty od dnia 13 grudnia 2014 roku do dnia zapłaty;
2. zmianę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zawartego w pkt 2 i 3 sentencji zaskarżonego wyroku stosownie do rozstrzygnięcia w zakresie należności głównej;
3. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego Towarzystwa (...) kosztów postępowania przed Sądem II instancji.

W uzasadnieniu apelacji pełnomocnik pozwanego podnosił w szczególności, iż rozszerzenie powództwa o kwotę 1.200 zł zostało dokonane nieskutecznie - zgodnie bowiem z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2016 roku, sygn. akt III CZP 95/15, odpis pisma procesowego zawierający rozszerzenie powództwa nie podlega doręczeniu na podstawie art. 132 § 1 k.p.c. W związku z powyższym Sąd I instancji nie mógł orzekać ponad kwotę 6.000,00 zł, a czyniąc to dopuścił się naruszenia art. 321 k.p.c.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jako uzasadniona podlegała uwzględnieniu.

Podniesiony przez stronę pozwaną zarzut naruszenia prawa procesowego poprzez uznanie, że doszło w sprawie do skutecznego rozszerzenia powództwa w piśmie procesowym, którego odpis został doręczony bezpośrednio przez pełnomocnika powoda pełnomocnikowi strony pozwanej okazał się uzasadniony. Pełnomocnik pozwanego prawidłowo ocenił, kierując się stanowiskiem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 stycznia 2016 r. (sygn. III CZP 95/15,), a które Sąd Okręgowy podziela, że odpis pisma procesowego zawierającego rozszerzenie powództwa nie podlega doręczeniu w trybie art. 132 § 1 k.p.c.

W niniejszej sprawie powód dochodził łącznie kwoty 7.200 zł. Po przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłych, w dniu 16 marca 2016 r., na rozprawie pod nieobecność strony pozwanej, pełnomocnik powoda złożył pismo procesowe zawierające oświadczenie o rozszerzeniu powództwa o kwotę 1.200 zł. Odpis tego pisma został przesłany przez pełnomocnika powoda bezpośrednio pełnomocnikowi strony pozwanej na podstawie art. 132 § 1 k.p.c., a jego doręczenie – jak wynika z lektur akt sprawy - nastąpiło już po zamknięciu rozprawy.

Zgodnie z treścią art. 193 § 3 k.p.c. jeżeli powód występuje z nowym roszczeniem zamiast lub obok roszczenia pierwotnego, skutki doręczenia pozwu o jakich mowa w art. 192 k.p.c. rozpoczynają się z chwilą, w której roszczenie to powód zgłosił na rozprawie w obecności pozwanego, w innych zaś wypadkach - z chwilą doręczenia pozwanemu pisma zawierającego zmianę i odpowiadającego wymaganiom pozwu. W razie zatem nieobecności pozwanego – tak jak miało to miejsce w przedmiotowym wypadku – dla osiągnięcia wymienionych skutków należy mu doręczyć pismo procesowe zawierającego zmianę w celu zabezpieczenia jego interesów i umożliwienia mu podjęcia obrony w zakresie zmienionego powództwa. Pismo procesowe zawierające nowe żądanie jest zatem pozwem, który musi odpowiadać zarówno wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego (art. 126 k.p.c.), jak i dla pozwu (art. 187 w zw. z art. 193 § 2¹ zd. 2 k.p.c.). a kontrola sądu obejmuje także badanie dopuszczalności zmiany powództwa (art. 130 § 1 i 2 k.p.c., 193 § 1 i 2 k.p.c.).

Zgodzić się należy z apelacją, że w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy błędnie zastosował powołane przepisy porzeczając na przyjęciu do akt sprawy pisma zawierającego rozszerzenie powództwa z dowodem nadania pisma

stronie przeciwnej. Podkreślić należy, iż przedmiotowe pismo zawierające rozszerzenie powództwa zostało wysłane pozwanemu w dniu 16 marca 2016 r., a więc w tym samym dniu kiedy zostało przez stronę powodową złożone na rozprawie pod nieobecność pozwanego, i która to rozprawa w tym samym dniu została zamknięta. Sąd I instancji winien w tej sytuacji wezwać pełnomocnika powoda do usunięcia braków formalnych pisma rozszerzającego powództwo złożonego pod nieobecność strony pozwanej poprzez złożenie jego odpisu a następnie dokonać doręczenia stronie pozwanej odpisu tegoż pisma. Wskazać jednocześnie należy, iż w przedmiotowej sytuacji brak było podstaw do zamknięcia rozprawy. Bezpośrednie doręczenie przedmiotowego pisma dokonane przez pełnomocnika powoda pełnomocnikowi strony pozwanej nie mogło wywołać skutków określonych w art. 192 k.p.c. tym bardziej, iż nastąpiło ono już po zamknięciu rozprawy (por. też wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 10 marca 2016 r. sygn. I ACa 1345/15, LEX nr 2017717).

Powyższe oznacza, że w zakresie kwoty 1.200,- zł nie doszło do zawiśnięcia sporu a tym samym powództwo winno zostać rozpoznane jedynie w zakresie objętym pozwem. Strona pozwana nie miała bowiem możliwości ustosunkowania się do zmodyfikowanego roszczenia powoda i podjęcia ewentualnej obrony . Tych wszystkich czynności sąd pierwszej instancji zaniechał, co skutkuje uchynieniem zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części.

Wobec bezskuteczności rozszerzenia żądania pozwu przez powoda w tej sytuacji należy uznać, że doszło do naruszenia wskazanych w apelacji przepisów prawa procesowego, a co za tym idzie przyjąć, że sąd I Instancji przedwcześnie orzekł w zakresie rozszerzonego w sposób wadliwy powództwa.

Z tych względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. uznał apelację strony pozwanej za uzasadnioną, co skutkuje uchynieniem zaskarżonego wyroku w części co do zaskarżonej kwoty.

W zakresie kosztów instancji odwoławczej Sąd orzekł na podstawie art. 108 § 2 k.p.c., pozostawiając sądowi pierwszej instancji rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej. O opłacie od rozszerzonej części powództwa sąd pierwszej instancji orzeknie z kolei w zależności od sposobu rozstrzygnięcia o rozszerzonym roszczeniu.

SSO Paweł Hochman

SSR Przemysław Maciejewski SSO Dariusz Mizera

Na oryginale właściwe podpisy